

עניין של מורשת: מדוע טראמפ לא תוקף באיראן?

written by אלי קלוטשטיין | 09.06.2026

נשיא ארה"ב דונלד טראמפ הפגין סבלנות מדהימה בחודשיים האחרונים. על אף הפערים הגדולים במשא ומתן עם איראן, הוא המשיך במגעים הארוכים והמייגעים, עבר על גרסה אחת אחרי השנייה של הסכם, העיר הערות, תיקן ולא נרתע.

טהרן ניצלה את הזמן כדי להצטייד מחדש ולהתכונן לחידוש המערכה, ולא מעט טוענים כי משכה את הזמן במכוון כדי להתארגן ולחדש את האש לצורך שיפור התנאים מול האמריקנים. האם ייתכן שטהרן שיטתה בטרומפ? האם נפל בפח?

גם אם נניח בצד את הטענה שהאמריקנים ניצלו גם הם את התארכות המשא ומתן לצרכים פנימיים, כדי לחדש את מלאי הנשק והתחמושת שלהם או בשביל להגדיל את סדר הכוחות שלהם באזור, הרי שיש סיבה פשוטה יותר להיעדר הלחץ בממשל: המצור האמריקני על מצר הורמוז נמשך במלוא עוזו גם במהלך דיוני המשא ומתן, ולפי הדיווחים הוא מצליח למדי.

איראן, לפי ההערכות, הצליחה לייצא אחוזים בודדים מסך הנפט הגולמי שהייתה מוכרת ערב המלחמה, והמחסור במזומנים מענף התעשייה הזה, הגדול במדינה, מצטרף גם לנזקים העצומים של המלחמה ולהשבתת תחומי ייצור אחרים של הרפובליקה האסלאמית, כגון התעשיות הפטרוכימיות או מפעלי המתכת.

המצב הזה הוריד את הלחץ מעל ארה"ב, שכן כל יום שחולף מפחית את יכולתה של איראן לשקם את נזקי המלחמה, להפנות כספים לתעשיות הצבאיות או לארגוני הפרוקסי, או להקים מחדש את מפעלי הגרעין. בינתיים האמריקנים שומרים על כל כוחותיהם באזור, ואפילו כעת, עם התחדשות הקרבות, יוכלו להצטרף למערכה כרצונם. בהחלט יכול להיות שהלחץ הזה הוא אחד הגורמים שדחפו את טהרן לבחון את הנחישות האמריקנית כעת.

ובכל זאת, מדוע טראמפ לא שבר את הכלים? האם הבית הלבן אינו חושש שאפילו אם ההסלמה תירגע, המגעים לא יוכלו להימשך לנצח? הנשיא טראמפ ציין כמה פעמים בחודשיים האחרונים שאינו פוחד שהמלחמה באיראן או השיחות עם טהרן יפגעו בבחירות האמצע, וכי תסריט כזה אינו גורם המשפיע על מדיניותו. עם זאת, גם הוא עצמו ציין בשבוע שעבר שהדיונים עם איראן נגררים כבר יותר מדי זמן, להערכתו. האפשרות של התפוצצות המשא ומתן כעת בוודאי מטרידה אותו גם היא, והוא אכן עמל כדי לגרום לשני הצדדים לנצור את האש.

יש שני שיקולים יסודיים שמנחים את הנשיא, ושאפשר להצביע עליהם בביטחון יחסי: הראשון הוא חוסר רצונו של טראמפ להצטרף למלחמה עם איראן, ומתן עדיפות למילוי היעדים שהציב

לעצמו בדרכים דיפלומטיות. אף שגם בבית הלבן מבינים כי מדובר במהלך שסיכויי ההצלחה שלו לא ברורים, הם העדיפו לתת לו הזדמנות. אפילו כעת האמריקנים לא הצטרפו למתקפות הישראליות.

העניין השני הוא העובדה שהנשיא נחוש ² כפי שהצהיר שוב ושוב ³ לטפל בסכנת הגרעין האיראני, והוא אינו מעוניין להתפשר עליה. מבחינת טראמפ, מדובר ביעד ראשון במעלה של המלחמה, ומראש הוא יצא אליה (גם במרץ השנה וגם ביוני שעבר) כדי לחסל את תוכנית הגרעין של טהרן. הוא אינו מתפשר על הסוגיה הזאת. גם במשא ומתן שקדם למלחמה וגם כעת הוא התעקש שבכל מתווה שלא ימצא, הוא יהיה שבע רצון ומשוכנע שאין עוד סכנה כזו לאיראן.

אך איך יכול להיות שהנשיא אינו לוקח בחשבון את הפוליטיקה הפנימית שלו ואת הבחירות הקרבות, את המצב בשטח או את רוח הקרב האיראנית? את טראמפ מנחה חזון ארוך טווח, שכנוע עמוק ופנימי בדבר הסכנה של הגרעין האיראני.

הוא דיבר עליו כבר לפני שנים רבות, וגם כיום דבק בעמדה הזו. לכן הוא היה מוכן גם לצאת למלחמה ⁴ מעשה שאינו נחשב אהוד בקרב נשיאים אמריקנים ⁵ לסכן חיילים ולבזבז משאבים חשובים שהיה יכול להפנות לטובת פיתוחה של ארה"ב. זו הסיבה שהוא גם לא קיבל את המתווים לסיום המלחמה במגעים הנוכחיים, אף אם הם ענו על צרכים אחרים שלו.

אך לא פחות מכך, את הנשיא מטריד גם האופן שבו ייתפס בהיסטוריה ויזכר בדברי הימים. פעמים רבות הוא מזכיר שאינו מוכן להידמות לאחד מקודמיו ברק אובמה, ולשחרר מאות מיליוני דולרים (או יותר) לאיראנים, שיפנו אותם לפיתוח נשק וטרור. הוא מזלזל בקול רם בנשיא ג'וז ביידן, וציין שאינו מוכן לעצום עיניים מול סכנות העולם ולהירדם על משמרתו.

בה בעת, טראמפ גם ציין שלא אישר את המבצע להוצאת האורניום מאספהאן משום שלא היה מעוניין להסתבך במבצע חילוץ מסוכן, כפי שקרה לג'ימי קרטר במשבר בני הערובה בטהרן במהלך ההפיכה האסלאמית במדינה. אם להזכיר דוגמאות אחרות, סביר מאוד להניח שטראמפ פוחד להיראות כמו לינדון ג'ונסון או ריצ'רד ניקסון, שטבעו בבוץ של המלחמה הקרקעית בווייטנאם ⁶ וזו אולי הסיבה שבינתיים הוא נותר בצד בהסלמה הנוכחית.

בשלב זה של כהונתו השנייה, הנשיא כבר מתחיל לפזול לעבר סיכום המורשת שלו. טראמפ יודע שכל פעולה פזיזה עלולה לעלות לו ביוקר. ואף שהוא נחוש להשיג את יעדיו, הוא לוקח בחשבון את ההשלכות של מעשיו בעת הזאת, מחשש שיפגע בתדמית שהוא מבקש לגבש לעצמו. אין משמעות הדבר שהוא לא נכון לפעולה בעת הצורך, אך גם שיקולים אחרים מנחים אותו.

פורסם במעריב, בתאריך 9 ביוני, 2026.

*הדעות המובעות בפרסומי מכון משגב הן על דעת המחברים בלבד.